

Overeenkomst Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland 2008-2015

Partijen:

- a. De rechtspersoon Provincie Gelderland en het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, zetelende te Arnhem, aan de Markt 11 te 6811 CG Arnhem (postadres: Postbus 9090, 6800 GX Arnhem), te dezen vertegenwoordigd door de heer ing. H.W.C.G. Keerweer en mw. drs. A.E.H. van der Kolk, gedeputeerden, handelend ter uitvoering van het besluit van Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland d.d. 11 november 2008, hierna te noemen: "de Provincie";
- b. De rechtspersoon Vitens, een naamloze vennootschap met statutaire zetel te Utrecht, kantoorhoudende te Utrecht, Postbus 1090, 8200 BB te Lelystad, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel voor Midden-Nederland onder nummer 05069581, te dezen vertegenwoordigd door de heer ir. J.C. van Winkelen, voorzitter van de Raad van Bestuur, handelende met voorafgaande goedkeuring van de Raad van Bestuur d.d. 11 november 2008, hierna te noemen: "Vitens",

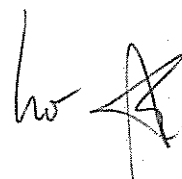
gezamenlijk hierna te noemen: "Partijen"

overwegende dat,

1. Vitens krachtens de Waterleidingwet verantwoordelijk is voor de drinkwatervoorziening in de provincies Gelderland, Utrecht, Flevoland, Friesland en Overijssel. De Provincie Gelderland is aandeelhouder van Vitens. De missie van Vitens is te worden herkend door klanten, samenleving, medewerkers en aandeelhouders als een betrouwbaar en toonaangevend drinkwaterbedrijf dat met een uitstekende bedrijfsvoering maatschappelijk verantwoord onderneemt;
2. in het Derde Waterhuishoudingsplan Gelderland 2005-2009 (hierna te noemen het WHP-3, vastgesteld door Provinciale Staten van Gelderland op 15 december 2004) de doelstelling is opgenomen dat Partijen zich er voor inzetten om met elkaar een prestatiecontract af te sluiten teneinde de doelstellingen ten aanzien van grondwateronttrekkingen als genoemd in het WHP-3 en de doelstellingen op het gebied van grondwaterkwaliteit als genoemd in het Gelders Milieu Plan te halen;

Overeenkomst Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland 2008-2015

3. in het WHP-3 de doelstelling is opgenomen dat alle grondwatervergunningen in Gelderland worden herbeoordeeld op (over)capaciteit, op soort gebruik en in lijn met de beleidsdoelstellingen uit het WHP-3 en dat deze indien nodig gewijzigd worden;
4. om de doelstelling uit het WHP-3 te bereiken Partijen overleg hebben gevoerd om overeenstemming te bereiken over een lange termijn visie voor de grondwaterwinningen ten behoeve van de drinkwatervoorziening in Gelderland;
5. in het bestuurlijk overleg van 17 december 2007 Partijen hebben afgesproken om meerjarige processen en projectafspraken te maken voor de inzet van grondwaterwinningen ten behoeve van de drinkwatervoorziening tot 2015;
6. Partijen het wenselijk achten een Maatregelenprogramma vast te stellen, waarin per waterwinning wordt aangegeven of reductie van de vergunde capaciteit mogelijk is en welke maatregelen daarvoor getroffen kunnen worden ter bestrijding van de verdroging, alsmede maatregelen op het gebied van de grondwaterbescherming;
7. voor wat betreft vier van de Locaties door Partijen op 17 december 2007 bestuurlijk is afgesproken dat via uitvoering van verdrogingsbestrijdingsmaatregelen de effecten van de grondwaterwinningen ten behoeve van de drinkwatervoorziening op de omgeving voldoende worden beperkt;
8. de Provincie in het kader van de grondwaterbescherming voornemens is een programma Bodemsanering waterwinningen op te stellen, waarbij Vitens, de gemeenten Arnhem en Nijmegen, alsmede het Rijk en overige belanghebbenden betrokken zullen worden. Dit programma heeft als doel de kwaliteit van het grondwater ten behoeve van de drinkwatervoorziening in de toekomst veilig te stellen;
9. in de provinciale nota *Hoofdlijnnota Actualisatie van het derde Waterhuishoudingsplan (d.d. 8 januari 2008)* is aangegeven dat er in het kader van het bereiken van een goede chemische toestand van de grondwateronttrekkingen voor menselijke consumptie (mogelijke) knelpunten zijn voor een twintigtal waterwinningen in Gelderland door mestgerelateerde parameters en bestrijdingsmiddelen. Nadere analyse heeft opgeleverd dat voor een viertal waterwinningen maatregelen getroffen moeten worden. Voor de overige winningen zal vooralsnog worden volstaan met het verder monitoren van de grondwaterkwaliteit op de Locaties;

Overeenkomst Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland 2008-2015

10. partijen deze overeenkomst sluiten om tot en met 2015 langdurige afspraken te maken om te komen tot een duurzame drinkwatervoorziening in de provincie Gelderland;

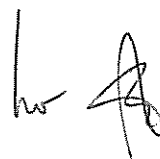
zijn overeengekomen als volgt,

Artikel 1 Begrippen

- Locatie: een grondwaterwinning ten behoeve van drinkwater en bijbehorend invloedsgebied waarbij maatregelen voor verdrogingsbestrijding of grondwaterbescherming onderzocht of uitgevoerd worden.
- Maatregelen: de uitvoering van activiteiten met als doel de verdroging te bestrijden ten gevolge van de drinkwateronttrekking of activiteiten om de drinkwaterwinning beter te beschermen tegen grondwaterverontreinigingen.
- Onderzoeken verdrogingsbestrijding: studies uitgevoerd door of in opdracht van Vitens op de Locaties zoals aangegeven in het Maatregelenprogramma waaruit zal blijken in hoeverre en welke soort maatregelen gewenst zijn, niet zijnde onderzoeken ter onderbouwing van een vergunningaanvraag en de bodemsaneringen.
- Verdroging: schade aan grondwaterafhankelijke natuur die optreedt als door menselijk ingrijpen de grondwaterstand daalt of de kwel afneemt, of de waterkwaliteit verslechtert door het inlaten van gebiedsvreemd water.

Artikel 2 Doel van deze overeenkomst

1. Partijen stellen zich ten doel om in 2015 een reductie tot 160.000.000 m³ per jaar in de totale vergunde grondwateronttrekkingscapaciteit te hebben bereikt die verantwoord is op basis van de geprognosticeerde drinkwatervraag in Gelderland en de naburige provincies.

Overeenkomst Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland 2008-2015

2. Partijen stellen zich met betrekking tot de verdrogingsbestrijding in deze overeenkomst ten doel de onderzoeken en de verdrogingsmaatregelen genoemd in het Maatregelenprogramma te realiseren.
3. Partijen stellen zich met betrekking tot de grondwaterbescherming in deze overeenkomst ten doel de sluiting of reductie van winningen als genoemd in het Maatregelenprogramma (Onderdeel 4) te realiseren, alsmede een bodemsaneringsprogramma op te stellen en gebiedsprocessen uit te voeren (Onderdelen 5 en 6 van het Maatregelenprogramma).
4. Partijen komen overeen om de onderzoeken genoemd in het Maatregelenprogramma vóór 1 juni 2010 en de daarin genoemde maatregelen voor 31 december 2015 te realiseren, of zoveel eerder als mogelijk is.

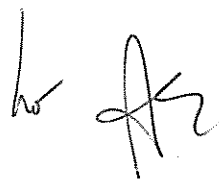
Artikel 3 Maatregelenprogramma Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland

1. Van deze overeenkomst maakt deel uit het Maatregelenprogramma Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland, dat als bijlage bij deze overeenkomst is gevoegd.
2. Partijen verbinden zich om de activiteiten genoemd in het Maatregelenprogramma op de daarin gestelde termijnen te realiseren.

Verdrogingsbestrijding

Artikel 4 Reductie van de vergunningsruimte

1. De Provincie reduceert, door toepassing van haar bevoegdheden op basis van de Grondwaterwet, de totale aan Vitens vergunde onttrekkingscapaciteit in Gelderland naar maximaal 160.000.000 m³ per jaar. De reductie tot 165.590.000 m³ per jaar is uitgewerkt in Onderdeel 1 van het Maatregelenprogramma; de wijze waarop de resterende reductie van 5.590.000 m³ per jaar gerealiseerd zal worden, wordt door Vitens uitgewerkt in een Lange Termijn Plan.
2. De stedelijke grondwaterwinningen ten behoeve van de drinkwatervoorziening Nieuwe Marktstraat te Nijmegen en Weg naar Vierakker te Zutphen worden in 2015 gesloten. Vitens zal de kosten voor de instandhouding van de drinkwatervoorziening in het distributiegebied van beide winningen dragen. De kosten van de sluiting worden door Vitens geraamd op € 28.000.000, --. Deze kosten worden eveneens door Vitens gedragen.

Overeenkomst Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland 2008-2015

Artikel 5 Lange Termijn Plan

1. Vitens stelt voor 1 juni 2010 een Lange Termijn Plan op waarin wordt onderbouwd op welke wijze de reductie van 5.590.000 m³ per jaar als bedoeld in artikel 4 lid 1 gerealiseerd wordt. Dit plan omvat de resultaten van de in Onderdeel 2 van het Maatregelenprogramma genoemde onderzoeken en geeft aan welke maatregelen kunnen worden genomen om de reductie te realiseren (Onderdeel 3 van het Maatregelenprogramma). Het plan wordt door Partijen gezamenlijk vastgesteld.
2. De kosten van de maatregelen bedoeld in lid 1 worden vooralsnog geraamd op een bedrag van € 25.000.000,-- en zullen nader bepaald worden aan de hand van de onderzoeksresultaten genoemd in lid 1 van dit artikel.
3. In het in lid 1 genoemde plan zal ook in beschouwing genomen worden de behoeftedekking van drinkwatervoorziening in naburige provincies.
4. Indien uit het Lange Termijn Plan blijkt dat verandering van interprovinciale leveringen wenselijk dan wel noodzakelijk zijn, zal de Provincie na afstemming met de naburige provincie(s) die het betreft de bestaande vergunde onttrekkingscapaciteit in heroverweging nemen.
5. Na vaststelling van het Lange Termijn Plan zullen Partijen voor de uitvoering ervan uiterlijk op 1 januari 2011 een vervolgovereenkomst sluiten met als doel de maatregelen vóór uiterlijk 1 december 2015 uit te voeren.

Artikel 6 Onderzoeken

1. Voor de zes Locaties ten aanzien waarvan nog geen eenduidig inzicht is verkregen in de aard en de omvang van de verdrogingsbestrijdingsmaatregelen en die genoemd worden in Onderdeel 2 van het maatregelenprogramma, zal aan de hand van onderzoeken uitgewezen moeten worden welke maatregelen hiervoor gewenst zijn.
2. De resultaten van de onderzoeken worden uiteengezet in het Lange Termijn Plan als bedoeld in artikel 5 van deze overeenkomst.
3. Vitens is trekker van de uitvoering van Onderdeel 2 van het Maatregelenprogramma.

Artikel 7 Financiering van de onderzoeken

1. De totale kosten van onderzoek voor verdrogingsbestrijding van de Locaties, zoals opgenomen in Onderdeel 2 en 3 van het Maatregelenprogramma worden geraamd op een bedrag van € 1.280.000,--.
2. Vitens levert een bijdrage van 70% in die kosten.
3. Vitens dient bij de Provincie een aanvraag in om subsidie op basis van de Subsidieregeling Vitaal Gelderland ten behoeve van een bijdrage van 30 % in de totale kosten van onderzoek voor de verdrogingsbestrijding.

Overeenkomst Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland 2008-2015

Artikel 8 Maatregelen voor verdrogingsbestrijding

1. Voor vier Locaties die genoemd worden in Onderdeel 3 van het Maatregelenprogramma komen Partijen overeen dat verdrogingsbestrijdingsmaatregelen uitgevoerd worden.
2. Vitens is trekker van de uitvoering van Onderdeel 3 van het Maatregelenprogramma.

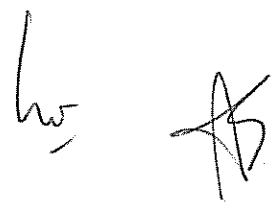
Artikel 9 Financiering van maatregelen voor verdrogingsbestrijding

1. De kosten van de maatregelen voor de verdrogingsbestrijding van de vier Locaties, zoals opgenomen in Onderdeel 3 van het Maatregelenprogramma, worden geraamd op een bedrag van € 10.860.000,--.
2. Vitens levert een bijdrage van 70 % in die kosten.
3. Vitens dient bij de Provincie een aanvraag in om subsidie op basis van de Subsidieregeling Vitaal Gelderland ten behoeve van een bijdrage van 30 % in de totale kosten van de maatregelen voor de verdrogingsbestrijding.

Bodembescherming

Artikel 10 Saneringsprogramma

1. De Provincie stelt uiterlijk in 2009 een programma Bodemsanering waterwinningen op, waarbij Vitens, de gemeenten Arnhem en Nijmegen, alsmede het Rijk en overige belanghebbenden betrokken zullen worden. Dit programma heeft als doel de kwaliteit van het grondwater ten behoeve van de drinkwatervoorziening in de toekomst veilig te stellen.
2. De kosten van het onderzoek voor het programma worden vooralsnog geraamd op een bedrag van € 2.500.000,-- en worden in eerste instantie gedragen door de Provincie. In het programma zal opgenomen worden welke kosten verhaald kunnen worden op de veroorzakers van de vervuiling.
3. Vitens levert een bijdrage van 50 % in de in lid 2 bedoelde onderzoekskosten voor de provincie, met een maximum van € 1.250.000,--.
4. Indien de kosten, bedoeld in lid 2, na afronding van onderzoek ten behoeve van het opstellen van het in lid 1 genoemde programma hoger blijken dan € 2.500.000,--, treden Partijen in overleg om afspraken te maken over de verdeling van de resterende kosten.

Overeenkomst Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland 2008-2015

Artikel 11 Grondwaterbescherming diffuse bronnen

1. De Provincie stelt in overleg met Vitens, gemeenten, terreineigenaren en terreingebruikers vóór 1 juni 2010 gebiedsdossiers op voor vier Locaties, die genoemd worden in Onderdeel 6 van het Maatregelenprogramma. Op die Locaties bestaan knelpunten met betrekking tot diffuse bronnen waarbij zonder maatregelen naar verwachting niet voldaan kan worden aan de vereisten van de Kaderrichtlijn Water en de Europese Grondwaterrichtlijn. Het opstellen van de gebiedsdossiers omvat tevens het maken van een selectie van maatregelen en afspraken over de uitvoering ervan.
2. De Provincie draagt de kosten voor het opstellen van de gebiedsdossiers. De totale kosten hiervoor bedragen € 150.000,--.
3. Op basis van voortgaande monitoring en evaluatie van de grondwaterkwaliteit in overige gebieden zal de Provincie uiterlijk op 1 januari 2011 besluiten in hoeverre ook maatregelen voor de overige Locaties dienen te worden uitgewerkt.

Artikel 12 Overleg en informatie

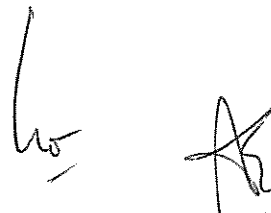
1. Partijen voeren jaarlijks overleg over de voortgang in de uitvoering van deze overeenkomst.
2. Vitens verstrekt aan de Provincie alle benodigde informatie ter beoordeling van de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van deze overeenkomst. De Provincie kan tussentijds Vitens om informatie verzoeken.

Artikel 13 Evaluatie en wijzigen overeenkomst

1. Uiterlijk op 1 januari 2011 evalueren partijen deze overeenkomst en het daarbij behorende Maatregelenprogramma en bepalen zij of de overeenkomst (op onderdelen) moet worden aangepast.
2. Indien de onttrekkingsvergunningen of vergunningen op basis van de Natuurbeschermingswet die door de Provincie zijn verleend aan Vitens als gevolg van een besluit van Gedeputeerde Staten van de Provincie worden ingetrokken of vervallen, kunnen Partijen opnieuw in overleg treden om te bepalen of het noodzakelijk of wenselijk is deze overeenkomst (op onderdelen) aan te passen.

Artikel 14 Naleving en geschillen

1. Een geschil bestaat indien een van de Partijen dat stelt en dit schriftelijk aan de andere Partij mededeelt. De mededeling bevat een aanduiding van het geschil.
2. In geval er een geschil bestaat overleggen Partijen over een oplossing voor het geschil.
3. Mocht een voor beide Partijen bevredigende oplossing niet binnen twee maanden na het mededelen van het geschil zijn gevonden, dan kan op verzoek van de meest gereede partij het geschil worden voorgelegd aan de bevoegde rechter te Arnhem.

Overeenkomst Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland 2008-2015

Artikel 15 Overmacht

1. In geval van overmacht wordt de nakoming door de betrokken partij van de verplichting uit deze overeenkomst waar de overmachtsituatie betrekking op heeft opgeschort voor de duur van zodanige overmacht.
2. De partij die zich op overmacht beroept, zal de andere partij onmiddellijk schriftelijk in kennis stellen van de overmacht onder overlegging van de nodige bewijsstukken en zal voor zover mogelijk aangeven hoe lang de overmacht naar verwachting zal duren.
3. De partij op wie de overmacht betrekking heeft zal zich naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid inspannen om de gehele of gedeeltelijke niet-nakoming ongedaan te maken.

Artikel 16 Ontbindende bepaling

Deze overeenkomst kan door Vitens worden ontbonden indien de Provincie op beide aanvragen als bedoeld in de artikelen 7 lid 3 en 9 lid 3 geen subsidie verstrekt.

Artikel 17 Looptijd van de overeenkomst

Deze overeenkomst treedt in werking na ondertekening door beide Partijen en eindigt op 31 december 2015.

Artikel 18 Titel

Deze overeenkomst zal worden aangehaald als
Overeenkomst Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland 2008-2015.

Aldus overeengekomen,

te Arnhem

te Arnhem

te Arnhem

op 10 nov. 2008

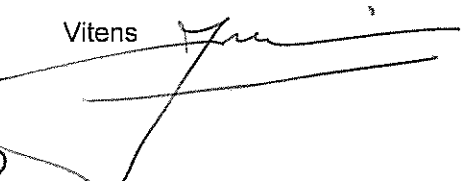
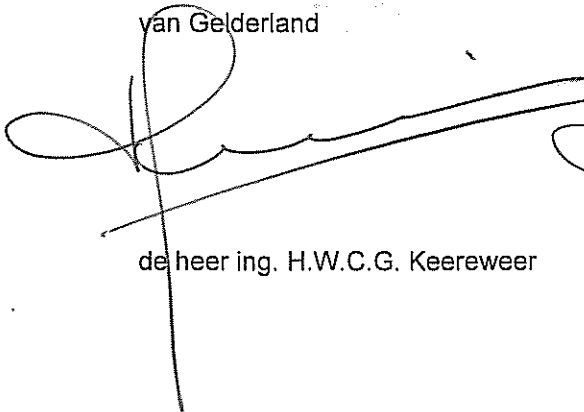
op 10 november 2008

op 10 nov. 2008

namens Gedeputeerde Staten
van Gelderland

namens Gedeputeerde Staten
van Gelderland

Vitens

de heer ing. H.W.C.G. Keerweer

mevrouw drs. A.E.H. van der Kolk

de heer ir. J.C. van Winkelen

Maatregelenprogramma Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland

Dit maatregelenprogramma maakt onderdeel uit van de Overeenkomst Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland 2008-2015 en bestaat uit 6 onderdelen, te weten:

- Onderdeel 1: Vergunde onttrekkingshoeveelheid
- Onderdeel 2: Onderzoeken Locaties verdrogingsbestrijding
- Onderdeel 3: Maatregelen verdrogingsbestrijding
- Onderdeel 4: Sluiting/reductie winningen grondwaterbescherming
- Onderdeel 5: Saneringsprogramma
- Onderdeel 6: Maatregelen diffuse bronnen

De onderdelen 2 t/m 3 hebben betrekking op verdrogingsbestrijding, de onderdelen 4 t/m 6 hebben betrekking op grondwaterbescherming.

Verdrogingsbestrijding

Onderdeel 1: Vergunde onttrekkingshoeveelheid

De totaal vergunde onttrekkingshoeveelheid bedraagt in 2015 160 miljoen m³ per jaar en is als volgt opgebouwd:

- 132 Miljoen Prognose werkelijke onttrekking 2015
- 13 Miljoen Operationele Reserve (OR)
- 15 Miljoen Niet operationele Reserve (NOR)

De prognose en de OR betreft vergunningsruimte die zowel vergund als operationeel is. De OR is bedoeld om voldoende flexibiliteit te hebben in de productieopzet, de effecten van meteorologische verschillen op de drinkwatervraag in te calculeren en bij storingen/calamiteiten de levering van drinkwater te kunnen garanderen. De prognose plus operationele reserve gezamenlijk is de operationele capaciteit.

De NOR betreft bestaande vergunningruimte die bedoeld is als strategische reserve. De NOR is bedoeld om te kunnen worden ingezet bij bijvoorbeeld onvoorziene groei in de drinkwatervraag of langdurige calamiteiten. In de vergunningen wordt de totale onttrekkingscapaciteit vastgelegd, dat wil zeggen de operationele en de niet-operationele capaciteit. De grondwaterbescherming blijft van betreffende drinkwaterwingebieden in stand.

Voor de niet-operationele capaciteit worden separate voorwaarden opgesteld waaronder/wanneer van deze capaciteit gebruikt mag worden gemaakt. Hiervoor is geen aparte goedkeuring van gedeputeerde staten vereist, omdat deze capaciteit wordt aangegeven in de vergunning. Wel wordt van de ingebruikname van de NOR door Vitens een melding gedaan aan de provincie. De openbare drinkwatervoorziening is voor de lange termijn hiermee gewaarborgd. Vitens doet uiterlijk in juni 2010 een voorstel bij welke locaties de NOR wordt gepositioneerd.

In onderstaande tabellen is voor alle locaties aangegeven of en zo ja welke maatregelen/acties worden voorzien en wanneer deze worden gerealiseerd. Hierbij is de vergunningsruimte voor nu en na inwerkingtreding van de Overeenkomst Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland (waarvan deze bijlage een onderdeel uitmaakt) aangegeven en het jaartal waarin dit geëffectueerd dient te zijn. In tabel 1 zijn de winningen aangegeven waar geen maatregelen/aanpassing is voorzien. In tabel 2 zijn de winningen aangegeven waarvan nu reeds bekend is dat zij worden gesloten dan wel worden verminderd om tot een reductie in de vergunningruimte te komen. In tabel 3 zijn de waterwinlocaties aangegeven waarvan op basis van de hiervoor reeds genoemde overeenkomst afspraken zijn neergelegd over verdrogingsmaatregelen. In tabel 4 zijn de winningen aangegeven waar onderzoeken voor te nemen maatregelen dienen plaats te vinden en in tabel 5 zijn de winningen aangegeven waar onderzoek naar beschermingsmaatregelen dient te worden uitgevoerd dan wel of die vanuit beschermingsoogpunt worden gesloten.

Maatregelenprogramma Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland

Tabel 1. Geen aanpassing	Vergunningsruimte (m ³ /jaar)		
	Winning	Huidig	Straks jaartal
Hettenheuvel	950.000	950.000	n.v.t.
Aalten	1.000.000	1.000.000	n.v.t.
Corle	2.750.000	2.750.000	n.v.t.
Noordijkerveld	1.000.000	1.000.000	n.v.t.
Harderwijk	5.000.000	5.000.000	n.v.t.
Putten	3.500.000	3.500.000	n.v.t.
De Haere	3.000.000	3.000.000	n.v.t.
Twello	2.000.000	2.000.000	n.v.t.
Hoenderloo	3.200.000	3.200.000	n.v.t.
Pinkenberg	2.000.000	2.000.000	n.v.t.
Oosterbeek	2.000.000	2.000.000	n.v.t.
Fikkersdries	12.000.000	12.000.000	n.v.t.
Zetten	6.000.000	6.000.000	n.v.t.
Hemmen	6.000.000	6.000.000	n.v.t.
Kerk Avezaath	5.000.000	5.000.000	n.v.t.
Culemborg	2.000.000	2.000.000	n.v.t.
Kolf	6.000.000	6.000.000	n.v.t.
Velddriel	4.000.000	4.000.000	n.v.t.
Druten	6.250.000	6.250.000	n.v.t.
Muntberg	1.000.000	1.000.000	n.v.t.
Montferland	2.800.000	2.800.000	n.v.t.
Dinxperlo	2.000.000	2.000.000	n.v.t.
Olde Kaste	440.000	440.000	n.v.t.
Lochem	3.000.000	3.000.000	n.v.t.
Olden Eibergen	1.150.000	1.150.000	n.v.t.
Haarlo	1.650.000	1.650.000	n.v.t.
Wezep (Boele)	5.000.000	5.000.000	n.v.t.
Sijmons	5.500.000	5.500.000	n.v.t.
Heumensoord	10.000.000	10.000.000	n.v.t.
SUBTOTAAL	106.190.000	106.190.000	

Tabel 2. Reductie	Vergunningsruimte (m ³ /jaar)		
	Winning	Huidig	Straks jaartal
Varsseveld	750.000	0	2008
Joppe	750.000	0	2008
Holk	10.000.000	7.000.000	2015
Speuld	500.000	0	2012
Elburg	1.200.000	0	2012
Beuningen	1.000.000	0	2008
Lent	4.000.000	0	2008
SUBTOTAAL	18.200.000	7.000.000	

Maatregelenprogramma Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland

Tabel 3. Verdrogingsmaatregelen Vergunningsruimte (m³/jaar)			
<i>Winning</i>	<i>Huidig</i>	<i>Straks</i>	<i>jaartal</i>
Epe	6.000.000	6.000.000	2015
Schalterberg	4.500.000	4.500.000	2012
Eerbeek	1.800.000	1.800.000	< 2013
Ellecom	6.000.000	6.000.000	2015
SUBTOTAAL	18.300.000	18.300.000	

Tabel 4. Onderzoek Vergunningsruimte (m³/jaar)		
<i>Winning</i>	<i>Huidig</i>	<i>Straks</i>
t Klooster	5.000.000	5.000.000
Vorden	3.000.000	3.000.000
Amersfoortseweg	7.000.000	7.000.000
La Cabine	10.000.000	10.000.000
Edese Bos	3.500.000	3.500.000
Wageningse Berg	3.600.000	3.600.000
SUBTOTAAL	32.100.000	32.100.000

Tabel 5. Bescherming Vergunningsruimte (m³/jaar)			
<i>Winveld</i>	<i>Huidig</i>	<i>Straks</i>	<i>Jaartal</i>
De Pol	3.600.000	2.000.000	< 2013
Zutphen	2.250.000	0	< 2015
Nieuwe Marktstraat	4.400.000	0	< 2015
SUBTOTAAL	10.250.000	2.000.000	

Samenvatting Totaal Vergunningsruimte (m³/jaar)		
	<i>Huidig</i>	<i>Straks</i>
1.1. Geen aanpassing	106.190.000	106.190.000
1.2. Reductie	18.200.000	7.000.000
1.3. Verdrogingsmaatregelen	18.300.000	18.300.000
1.4. Onderzoek	32.100.000	32.100.000
1.5. Bescherming	10.250.000	2.000.000
Totale vergunningsruimte (m³/jaar)	185.040.000	165.590.000

Uit deze tabellen blijkt dat op dit moment reeds overeenstemming is over een totale reductie van 185.040.000 m³/jaar naar 165.590.000 m³/jaar. Dit betekent dat nog 5.590.000 m³/jaar aan vergunde capaciteit gereduceerd dient te worden. In het Lange Termijn Plan van Vitens als bedoeld in artikel 5 van het Overeenkomst Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland, zal door Vitens aangegeven worden bij welke Locaties de (verdere) reductie plaats zal vinden.

Maatregelenprogramma Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland

Onderdeel 2: Onderzoeken Locaties verdrogingsbestrijding

Bij in totaal 6 winningen wordt onderzoek uitgevoerd (zie tabel 4 van bijlage 1). Dit betreft de winningen 't Klooster, Vorden, Amersfoortseweg, La Cabine, Wageningse Berg en Edese Bos. In juni 2010 dienen de onderzoeken te zijn afgerond.

Op basis van de resultaten van de onderzoeken wordt in het Lange Termijn Plan in 2010 aangegeven welke maatregelen kunnen worden getroffen om een verdere reductie van 5.590.000 m³ per jaar te realiseren en welke positieve effecten deze maatregelen zullen hebben op de verdrogingsbestrijding. Indien reductie of aanpassing van één of meerdere genoemde winningen een significant positief effect heeft op de aanwezige natuurwaarden, vindt reductie of aanpassing plaats bij deze winning(en).

't Klooster

De winning 't Klooster heeft effect op het grondwatersysteem 't Zand-Klooster-Lindense Laak en hierdoor op de waterhuishouding in de Toplijstgebied "Lindense Laak". Momenteel loopt er een evaluatie van het infiltratieproject om via de Veengoot water in te laten in het directe invloedsgebied van de winning. Het waterschap Rijn en IJssel voert deze evaluatie uit in samenwerking met Vitens en de provincie. Ook zal het waterschap een GGOR-proces Lindense Laak starten waarvan de resultaten uiterlijk 2009 bekend moeten zijn. Uit de evaluatie van het infiltratieproject kunnen maatregelen volgen. Het overhevelen van de vergunningcapaciteit van de winning Olde Kaste naar de winning 't Klooster zal in dit onderzoek worden betrokken. Het onderzoek naar deze maatregelen rondt Vitens uiterlijk af in juni 2010. De totale kosten voor dit onderzoek worden geraamd op € 50.000.

Vorden

De winning Vorden ligt nabij de Toplijstgebieden "Het Groot Veld, Wildenborch en Baakse Beek-Vorden" (gelegen in het GGOR-aandachtsgebied Baakse Beek-landgoederen) en heeft mogelijk invloed op de waterhuishouding in deze gebieden. Het waterschap Rijn en IJssel voert een GGOR-proces hiervoor uit waarvan de resultaten uiterlijk 2009 bekend zijn. Als uit dit proces volgt dat de drinkwaterwinning een significant effect heeft op de gewenste waterhuishouding in de Toplijstgebieden, start Vitens een vervolg onderzoek naar maatregelen bij de drinkwaterwinning. Uiterlijk 2010 worden de resultaten hiervan gerapporteerd. De totale kosten voor dit onderzoek bedragen € 50.000.

Amersfoortseweg

Winning Amersfoortseweg heeft invloed op de grondwaterstand nabij de sprengkoppen van de Koningsbeek, waardoor de afvoer van de Koningsbeek is verminderd. Momenteel wordt de beek kunstmatig gevoed door een lokale grondwateronttrekking die loost in de beek. De Koningsbeek is in het WHP3 aangewezen als SED-water (Water met een Specifiek Ecologische Doelstelling).

Vitens start een onderzoek dat kan worden opgedeeld in twee fasen. In fase 1 wordt onderzoek gedaan naar de invloed van de winning op de grondwaterstanden en de afvoer van de Koningsbeek en naar de effectiviteit van maatregelen bij de winning op de watervoerendheid van de Koningsbeek. Fase 1 van dit onderzoek wordt uiterlijk in 2009 afgerond.

Wanneer provincie en Vitens overeenstemming hebben bereikt over de resultaten van fase 1, wordt in fase 2 een onderzoek gestart naar een visie op het grondwaterbeheer in Noordwest Apeldoorn in relatie tot de drinkwaterwinning. De provincie, gemeente Apeldoorn en Waterschap Veluwe zullen hierin participeren. In deze visie worden de resultaten van fase 1 meegenomen en wordt in ieder geval aandacht besteed aan de watervoerendheid van de Koningsbeek. Uiterlijk in 2010 wordt dit onderzoek afgerond. Op basis van de visie zal worden besloten tot het treffen van eventuele maatregelen bij de drinkwaterwinning Amersfoortseweg.

De totale kosten van de onderzoeken voor de winning Amersfoortseweg bedragen € 50.000.

Maatregelenprogramma Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland

Zuid-Veluwe: La Cabine, Edese Bos, Wageningse Berg

Deze winningen liggen op de Zuid-Veluwerand en hebben invloed op de watervoerendheid van diverse HEN- en SED-wateren. De effectiviteit van reductie van de winningen in relatie tot lokale ingrepen in de waterhuishouding is nog niet geheel duidelijk. Daarom start Vitens een onderzoek dat uiterlijk in 2010 is afgerond. Als hieruit blijkt dat reductie of andere maatregelen een significante verhoging geeft van de watervoerendheid van de Renkumse en Heelsumse beek, wordt bij één of meerdere van deze winningen de vergunningshoeveelheid gereduceerd of mitigerende maatregelen genomen.

De totale kosten van onderzoeken voor deze drie winningen bedragen € 440.000 en dienen in 2010 afgerond te zijn.

Onderdeel 3: Maatregelen verdrogingsbestrijding

Voor een viertal locaties zijn Partijen reeds overeengekomen dat daar maatregelen genomen zullen worden die bijdragen aan verdrogingsbestrijding. Het betreffen de waterwinningen Ellecom, Epe, Schalterberg en Eerbeek. Deze zijn de winningen weergegeven in tabel 3 van bijlage 1.

Ellecom

De winning Ellecom heeft effect op toplijstgebied Faisantenbos en op de waterhuishouding in de Haverwaard. Door het uitvoeren van onderstaande mitigerende maatregelen wordt de watervoerendheid van de Ruitersbeek (in het WHP3 aangewezen als HEN-water) en de vijvers van landgoed Hof te Dieren vergroot en wordt de kwel naar het toplijstgebied "Faisantenbos" verhoogd. De mitigerende maatregelen zijn:

- Verdiepen van de winning
- De winning Ellecom wordt uiterlijk in 2015 voor minimaal 50% verdiept van het eerste watervoerend pakket naar het tweede watervoerend pakket op een diepte van NAP -100 tot 150 m, of
- Infiltratie van oppervlaktewater
- De netto onttrekking wordt middels infiltratie van oppervlaktewater in het wingebied met minimaal 50% gereduceerd, of
- Een combinatie van bovenstaande maatregelen.

In 2010 wordt door Vitens aan de provincie aangegeven welke van drie bovenstaande mitigerende maatregelen uitgevoerd worden, wat de invloed daarvan is voor verdrogingsbestrijding. Indien noodzakelijk start Vitens in 2011 een m.e.r. ter onderbouwing van een nieuwe onttrekkingsvergunning. Voor de infiltratie van oppervlaktewater is voldoende oppervlaktewater van goede kwaliteit noodzakelijk. Het Waterschap Rijn en IJssel (WRIJ) dient voor het onttrekken van oppervlaktewater een vergunning op grond van de keur te verlenen.

Kosten

De kosten voor het infiltreren van oppervlaktewater zijn naar verwachting hoger dan voor het verdiepen van de winning. Voor een raming van de totale kosten is daarom uitgegaan van infiltratie van circa 3 miljoen m³ per jaar. Bij uitvoering van de maatregel tot verdiepen van de winning vervallen de kosten voor innamepunt, nieuwe leiding en infiltratievoorziening. In de subsidieaanvraag van Vitens wordt aangegeven welke maatregel uitgevoerd zal worden bij Ellecom en wat de kosten hiervan zijn.

Maatregelenprogramma Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland

Tabel 6 : Kosten infiltratie Ellecom

Onderdeel	Totale kosten	Uitvoeringstermijn
vooronderzoek/veldwerkzaamheden	€ 310.000	2010
startnotitie m.e.r en uitvoeren m.e.r.	€ 120.000	2012
aanvraag vergunningen WW, NB en keur	€ 30.000	2013
grondverwerving (1 ha.)	€ 3.450.000	2015
innamepunt en voorzuivering		
nieuwe leiding		
infiltratievoorziening		
Totaal	€ 3.910.000	2015

Epe

De winning heeft effect op de waterhuishouding in het toplijstgebied "Wisselse en Tongerense Veen" en op de watervoerendheid van de Horsthoekerspreng (HEN-water) en de Heerdersprengen (SED-water). Sinds 1999 wordt oppervlaktewater uit de Klaarbeek en de Verloren beek in het wingebied geïnfiltrated.

Om het effect van de winning op de genoemde natuurwaarden te minimaliseren wordt ernaar gestreefd om uiterlijk in 2015 de winning geheel te compenseren door infiltratie van oppervlaktewater in het wingebied.

Werkzaamheden en kosten

De werkzaamheden voor het vergroten van de infiltratie zijn per onderdeel uitgesplitst met bijbehorende kosten.

Tabel 7 : Kosten vergroten infiltratie Epe

Onderdeel	Totale kosten	Uitvoeringstermijn
Evaluatie huidige infiltratie	€ 50.000	2010
nieuwe innamevergunning	€ 10.000	2010
startnotitie en uitvoeren m.e.r.	€ 145.000	2013
vergunningen WW, NB, keur	€ 20.000	2014
grondverwerving (1ha)	€ 3.340.000	2015
innamepunt + voorzuivering		
nieuwe leiding		
infiltratiebekkens uitbreiden		
Totaal	€ 3.565.000	2015

Schalteberg en Eerbeek

In het derde Waterhuishoudingsplan (WHP3) is de Oost Veluwe rand aangewezen als optimaliseringsgebied en actiegebied. De winningen Schalteberg en Eerbeek liggen hierin. In het WHP3 is opgenomen dat de lopende projecten voor een netto-reductie van de onttrekking van Schalteberg via infiltratie en de verplaatsing van Eerbeek naar wingebied Schalteberg worden afgerond. De effecten van deze onttrekking bij Schalteberg zouden dan via infiltratie van oppervlaktewater worden gecompenseerd. Vitens heeft echter in samenspraak met de provincie ervoor gekozen de winning Eerbeek te verdiepen naar het diepe watervoerende pakket. Hierdoor worden de effecten op de watervoerendheid van de aanwezige sprengen en beken die in het WHP3 zijn aangemerkt als HEN-water sterk verminderd en wordt op een dergelijke wijze bijgedragen aan verdrogingsbestrijding.

Maatregelenprogramma Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland

Schalteberg

Vitens voert momenteel een m.e.r. uit naar het effect van infiltratie van oppervlaktewater in het wingebed op de watervoerendheid van de nabijgelegen sprengen en beken. Deze m.e.r. wordt begin 2009 afgerond. In deze m.e.r. worden ook de verschillende infiltratiemethoden, voorbehandelingen en de beschikbaarheid van de verschillende bronnen voor het te infiltreren water onderzocht. Op basis van deze m.e.r. maakt Vitens een keuze hierin en vraagt voor 2010 een wijziging van de vergunning in het kader van de Grondwaterwet aan. Er wordt gestreefd naar een netto onttrekking vanaf 2013 van 2,5 miljoen m³/jaar.

Werkzaamheden en kosten

De werkzaamheden voor het vergroten van de infiltratie zijn per onderdeel uitgesplitst met bijbehorende kosten.

Tabel 8 Kosten infiltratie bij Schalteberg

Onderdeel	Totale kosten	Uitvoeringstermijn
uitvoeren m.e.r.	€ 65.000	2008
vergunningen GW, NB, keur	€ 35.000	2009
grondverwerving (3ha)	€ 3.540.000	2011
innamepunt + voorzuivering		2012
nieuwe leiding		
infiltratievoorzieningen		
Totaal	€ 3.640.000	2012

Eerbeek

In 2008 heeft Vitens een aanvraag om wijziging van de vergunning in het kader van de Grondwaterwet gedaan. De wijziging omvat een verdieping van de onttrekkingsfilters van een eerste watervoerend pakket naar het diepe watervoerende pakket tussen NAP -130 en -190 m.

Tabel 9 Kosten verdieping winning bij Eerbeek

Onderdeel	Totale kosten	Uitvoeringstermijn
vergunningen GW, NB, keur	€ 20.000	2008
2 diepe putten	€ 415.000	2009
amovering ondiepe putten + terreinleidingen		2010
zoutwachter		2009
ondiepe peilbuizen		
Totaal	€ 435.000	2010

Maatregelenprogramma Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland

Grondwaterbescherming

De maatregelen om de bescherming van de drinkwaterwinningen te verbeteren vallen uiteen in sluiting of reductie van winningen, sanering puntbronnen en maatregelen voor diffuse bronnen. Bij de onderdelen 4, 5 en 6 wordt aangegeven wat deze maatregelen inhouden. In onderstaande tabel is weergegeven welke actie/maatregel bij welke locatie voorzien is.

Tabel : Kaderrichtlijn Water maatregelen grondwaterkwaliteit.

<i>Waterwinning</i>	<i>Maatregel</i>
Nieuwe Marktstraat Nijmegen	Sluiting (2015)
Vierakker Zutphen	Sluiting (2015)
De Pol Doetinchem	Reductie winning
Alle winningen	Onderzoek risico's puntbronnen, zonodig sanering
Dinxperlo	Maatregelen diffuse bronnen
Olden Eibergen en Haarlo	Maatregelen diffuse bronnen
Heumensoord	Maatregelen diffuse bronnen
Overige winningen Gelderland	Monitoring en evaluatie grondwaterkwaliteit, eventueel maatregelen diffuse bronnen

Onderdeel 4: Sluiting/reductie winningen grondwaterbescherming

Nabij de winningen Vierakker in Zutphen, Nieuwe Marktstraat in Nijmegen en De Pol te Doetinchem zijn veel grondwaterverontreinigingen aanwezig. Om te voldoen aan de eisen die de Kaderrichtlijn Water (Richtlijn 2000/60/EG) stelt, zouden al deze verontreinigingen moeten worden gesaneerd. Vanwege de hoge saneringskosten is door het drinkwaterbedrijf, in overleg met de provincie, besloten de winningen te Zutphen en Nijmegen uiterlijk 31-12-2015 te sluiten. De kosten voor sluiting van betreffende winningen worden door Vitens gedragen en zullen naar schatting € 28.000.000 bedragen. De vergunningcapaciteit van de winning De Pol te Doetinchem wordt uiterlijk 31 december 2013 teruggebracht van 3,6 Mm³/jaar naar 2,0 Mm³/jaar. Hierdoor kan naar verwachting een aantal grondwaterverontreinigingen in Gaanderen buiten het intrekgebied van de drinkwaterwinning gehouden worden.

Onderdeel 5: Saneringsprogramma

In de Kaderrichtlijn Water zijn milieudoelstellingen voor grondwater geformuleerd die leiden tot een significante vermindering van de verontreiniging van het grondwater en ter voorkoming van een verslechtering van de grondwatertoestand. Om te kunnen voldoen aan de eisen uit de KRW stelt Gelderland stelt zich ten doel om de locaties met een bodemverontreiniging die risico's opleveren voor de drinkwaterproductie te saneren. Het Kaderrichtlijn Water maatregelenpakket dat wordt ingezet bestaat uit een gefaseerde aanpak van risicolocaties en uit verbeteringen in het afwegingskader. Om tot een afgewogen pakket van saneringsmaatregelen te komen wordt in 2009 door de provincie, in samenwerking met het drinkwaterbedrijf, de gemeenten Arnhem en Nijmegen, en het ministerie van VROM een Programma bodemsanering waterwinningen opgesteld. Dit programma omvat alle noodzakelijke informatie die nodig is voordat tot feitelijke saneringen wordt overgegaan. Het Programma bodemsanering waterwinningen omvat:

- een overzicht van de aan te pakken gevallen van bodem- en grondwaterverontreiniging in de intrekgebieden, gebaseerd op een risico-beoordeling, en veldonderzoek;
- een globaal plan van aanpak per geval;
- een overzicht van saneringskosten en financiering.

Maatregelenprogramma Duurzame Drinkwatervoorziening Gelderland

De kosten van het opstellen van het programma, inclusief veldonderzoek worden vooralsnog geraamd op € 2.500.000. Er wordt onderzocht in welke mate de veroorzakers van verontreiniging, het Rijk, de gemeenten Arnhem en Nijmegen bijdragen in deze kosten. Over de financiering van de eigenlijke saneringen worden afspraken gemaakt met betrokkenen, waaronder VROM. Na opstelling van het Programma bodemsanering waterwinning zal tot feitelijke sanering van verontreinigde locaties worden overgegaan.

Onderdeel 6 : Maatregelen diffuse bronnen.

In een aantal grondwaterbeschermingsgebieden, met name in de Achterhoek wordt de drinkwaterkwaliteit bedreigd door de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen en nitraat in de bodem als gevolg van het gebruik van de grond voor landbouw.

De Provincie heeft onderzocht bij welke drinkwaterwinning deze problematiek zich voordoet: De resultaten hiervan zijn beschreven in de nota *Schoon en Genoeg*, d.d. 15 februari 2008. Hierin is opgenomen dat er bij 4 winningen actuele knelpunten bestaan m.b.t. diffuse bronnen (tabel KRW-maatregelen). Op circa 13 locaties kunnen mogelijk in de toekomst problemen ontstaan.

Voordat een pakket van effectieve maatregelen kan worden ingezet, worden er voor de 4 winningen met actuele problemen, Dinxperlo, Olden Eibergen, Haarlo en Heumensoord door de provincie gebiedsdossiers opgesteld. Hierbij worden Vitens, de betreffende gemeenten, terreineigenaren en –beheerders betrokken. Gebruik zal worden gemaakt van het in het landelijk kader ontwikkeld instrument van gebiedsdossiers. Voor het opstellen van gebiedsdossiers dienen volgende stappen doorlopen te worden:

1. informatie verzamelen en vaststellen stand van zaken;
2. het uitvoeren van een trendanalyse;
3. het bepalen van effectieve maatregelen voor het bereiken van de goede chemische toestand van grondwater;
4. het maken van een selectie van maatregelen en afspraken maken over de uitvoering daarvan.

Een mogelijke maatregel is het uitvoeren van Groenblauwe diensten. Groenblauwe diensten zijn door grondgebruikers – veelal agrariërs – uitgevoerde maatregelen op het gebied van natuur, landschap en water die maatschappelijk worden gewenst, maar niet wettelijk verplicht zijn. Voor medefinanciering van deze diensten zijn door de provincie middelen gereserveerd.

Gelet op het streven om te komen tot robuuste functiecombinaties in grondwaterbeschermingsgebieden worden ook de mogelijkheden van aankoop van landbouwgronden en “boeren voor natuur” als maatregel betrokken in het onderzoek.

De kosten van het opstellen van deze dossiers worden geraamd op € 50.000 per wingebed (Olden Eibergen en Haarlo samengevoegd in één dossier), en worden gedragen door de provincie.

Met betrekking tot de overige kwetsbare winningen waar mogelijk in de toekomst problemen ontstaan wordt uiterlijk 1 januari 2011 besloten of ook voor die gebieden maatregelen moeten worden uitgewerkt. Dit geschiedt op basis van intensieve monitoring en evaluatie van de ontwikkeling van de grondwaterkwaliteit door Vitens.